

ΤΑΞΗ: Β' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Κυριακή 4 Μαΐου 2014

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ, ΠΕΡΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, 14-15

14 Ἐγὼ δ' οἶδα μὲν ὅτι πρόσαντές ἐστιν ἐναντιοῦσθαι ταῖς ὑμετέραις διανοίαις, καὶ ὅτι δημοκρατίας οὔσης οὐκ ἔστι παρησιία, πλὴν ἐνθάδε μὲν τοῖς ἀφρονεστάτοις καὶ μηδὲν ὑμῶν φροντίζουσιν, ἐν δὲ τῷ θεάτρῳ τοῖς κωμωδοδιδασκάλοις ὃ καὶ πάντων ἐστὶν δεινότατον, ὅτι τοῖς μὲν ἐκφέρουσιν εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τὰ τῆς πόλεως ἀμαρτήματα τσαύτην ἔχετε χάριν ὅσῃν οὐδὲ τοῖς εὖ ποιοῦσιν, πρὸς δὲ τοὺς ἐπιπλήττοντας καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς οὕτω διατίθεσθε δυσκόλως ὥσπερ πρὸς τοὺς κακόν τι τὴν πόλιν ἐργαζομένους.

15 Ὅμως δὲ καὶ τούτων ὑπαρχόντων οὐκ ἂν ἀποσταίην ὧν διανοήθην. παρεληλυθα γὰρ οὐ χαριούμενος ὑμῖν οὐδὲ χειροτονίαν μνηστεύσων, ἀλλ' ἀποφανόμενος ἃ τυγχάνω γινώσκων πρῶτον μὲν περὶ ὧν οἱ πρυτάνεις προτιθέασιν, ἔπειτα περὶ τῶν ἄλλων τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων· οὐδὲν

γάρ ὄφελος ἔσται τῶν νῦν περὶ τῆς εἰρήνης γνωσθέντων, ἢν μὴ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ὀρθῶς βουλευσώμεθα.

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα: «ὁ καὶ πάντων ἔστιν ... περὶ τῶν λοιπῶν ὀρθῶς βουλευσώμεθα».

Μονάδες 10

B2. Με βάση το πρωτότυπο: «οὐδὲν γὰρ ὄφελος ἔσται τῶν νῦν περὶ τῆς εἰρήνης γνωσθέντων, ἢν μὴ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ὀρθῶς βουλευσώμεθα», ἀλλὰ καὶ το παρακάτω μεταφρασμένο ἀπόσπασμα, νὰ ἐπισημάνετε τὰ ζητήματα ἐκεῖνα γιὰ τὰ ὁποῖα ὁ ρήτορας θὰ χρειαστεῖ νὰ πείσει τοὺς Ἀθηναίους, ὥστε νὰ ἀλλάξουν ἀποψη καὶ τακτικὴ καὶ γιὰτὶ αὐτὸ θὰ εἶναι δύσκολο (σκεφτεῖτε τὴ δημοκρατικὴ παράδοση τῶν Ἀθηναίων).

[25] Για ὅσα, λοιπόν, οἱ πρόεσβεις ὑπόσχονται καὶ αὐτὰ εἶναι ἀρκετὰ καὶ πολλὰ ἴσως μπορεῖ κανεὶς νὰ προσθέσει σ' αὐτὰ· νομίζω, ὁμως, ὅτι εμεῖς πρέπει ν' ἀποχωρήσουμε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία τοῦ δήμου, ὄχι μόνο ἀφού ἀποφασίσουμε τὴν εἰρήνη, ἀλλὰ καὶ ἀφού σκεφθούμε πῶς θὰ διατηρήσουμε αὐτὴν καὶ δε θὰ κάνουμε αὐτὸ που συνηθίζουμε, δηλ. ὑστερὰ ἀπὸ μικρὸ χρονικὸ διάστημα νὰ περιπέσουμε σὲ ταραχές, ἀλλὰ πῶς θὰ βρούμε ὄχι τρόπο ἀναβολῆς ἀλλὰ ἕναν τρόπο ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὶς σημερινές δυσχέρειές μας. [26] Τίποτε, ὁμως, ἀπὸ αὐτὰ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ, προτοῦ πεισθῆτε ὅτι ἡ εὐτυχία εἶναι πῶς ωφέλιμη καὶ πῶς επικερδής ἀπὸ τὴν πολυπραγμοσύνη, καὶ ἡ δικαιοσύνη ἀπὸ τὴν ἀδικία, καὶ ἡ φροντίδα γιὰ τὰ δικά μας ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία τῶν ξένων πραγμάτων. Γι' αὐτὰ ὁμως τὰ θέματα κανένας ἀπὸ τοὺς ρήτορες δὲν τόλμησε ποτέ ὡς τώρα νὰ μιλήσῃ ἐνώπιόν σας· ἐγὼ ἀντίθετα σ' αὐτὰ σκοπεύω ν' ἀφιερῶσω τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ομιλίας μου πρὸς ἐσάς· γιὰτὶ βλέπω ὅτι ἡ εὐτυχία ἐξαρτάται ἀπὸ αὐτὰ καὶ ὄχι ἀπὸ ἐκεῖνα με τὰ ὁποῖα τώρα συμβαίνει ν' ἀσχολούμαστε.

Μονάδες 15

B3. Ποια επιχειρήματα χρησιμοποιεί ο Ισοκράτης, στην παράγραφο 14, για να στηλιτεύσει τον εκφυλισμό του πολιτεύματος της Αθήνας στην εποχή του και πως αισθητοποιεί τις προθέσεις του (με ποια σχήματα λόγου το πετυχαίνει αυτό);

Μονάδες 15

B4 Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των όρων «δισσοί λόγοι» και «επιδεικτικοί λόγοι».

Μονάδες 10

B5 α. Με ποιες λέξεις του κειμένου σχετίζονται ετυμολογικά οι παρακάτω:

φαρέτρα, θεματογραφία, εξουσιομανής, ιστός, πανίσχυρος.

Μονάδες 5

β. οίδα: να γραφούν 5 **συνολικά ουσιαστικά απλά ή σύνθετα**

(να χρησιμοποιηθούν και τα **τρία** θέματα του ρήματος).

Μονάδες 5

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αισχίνου κατά Κτησιφώντος 179 – 180

[179] Ἐγὼ δὲ τοῦθ' ὑμᾶς ἐπιχειρήσω διδάσκειν. Οἴεσθ' ἂν ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐθέλησαί τινα ἐπασκεῖν εἰς τὰ Ὀλύμπια, ἢ [εἰς] ἄλλον τινὰ τῶν στεφανιτῶν ἀγῶνων, παγκράτιον ἢ καὶ ἄλλο τι τῶν βαρύτερων ἄθλων, εἰ ὁ στέφανος ἐδίδοτο μὴ τῷ κρατίστῳ, ἀλλὰ τῷ διαπραξαμένῳ; Οὐδεὶς ἂν ποτ' ἠθέλησεν ἐπασκεῖν. [180] Νῦν δ' οἶμαι διὰ τὸ σπάνιον καὶ τὸ περιμάχητον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀείμνηστον ἐκ τῆς νίκης ἐθέλουσιν τινες τὰ σώματα παρακαταθέμενοι καὶ τὰς μεγίστας ταλαιπωρίας ὑπομείναντες διακινδυνεύειν. Ὑπολάβετε τοίνυν ὑμᾶς αὐτοὺς εἶναι ἀγνοθέτας πολιτικῆς ἀρετῆς κάκεῖνο ἐκλογίσασθε ὅτι, ἐὰν μὲν τὰς

δωρεάς ὀλίγοις καὶ ἀξίοις καὶ κατὰ τοὺς νόμους διδάτε, πολλοὺς ἀγωνιστὰς ἔξετε τῆς ἀρετῆς, ἐὰν δὲ τῷ βουλομένῳ καὶ τοῖς διαπραξαμένοις χαρίζησθε, καὶ τὰς ἐπιεικεῖς φύσεις διαφθερεῖτε.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

διαπράττομαι = πετυχαίνω για τον εαυτό μου (με δόλο)

παρακατατίθεμαι = βάζω σε κίνδυνο

ὑπολαμβάνω = νομίζω, θεωρώ, υποθέτω

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Γ1. Να μεταφράσετε το παραπάνω κείμενο.

Μονάδες 20

Γ2 α. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις (να γραφούν όλοι οι τύποι που υπάρχουν):

τινά: τη δοτική ενικού αρσενικού γένους

τῶν ἀγώνων: την κλητική ενικού αριθμού

ὁ στέφανος: τη δοτική ενικού αριθμού

περιμάχητον: τη γενική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος

τά σώματα: τη δοτική πληθυντικού αριθμού

τὰς μεγίστας: τον ίδιο τύπο στο συγκριτικό βαθμό

πολλούς: την αιτιατική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος

τὰς ἐπιεικεῖς φύσεις: την αιτιατική ενικού αριθμού

τῷ κρατίστῳ: το επίρρημα στο θετικό βαθμό

Μονάδες 5

β. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις (να γραφούν όλοι οι τύποι που υπάρχουν):

ἐδίδοτο: το β' ενικό οριστικής του Ενεστώτα στην ίδια φωνή

ἠθέλησεν: το γ' ενικό προστακτικής Αορίστου στην ενεργητική φωνή

υπολάβετε: το β' ενικό προστακτικής του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή

εκλογίσασθε: το γ' πληθυντικό στην οριστική Μέλλοντα στην ίδια φωνή

διαφθερείτε: το ίδιο πρόσωπο της υποτακτικής Παθητικού Αορίστου β'

Μονάδες 5

- Γ3 α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:
ὕμᾱς, τῶ διαπραξαμένῳ, εἰς τὰ Ὀλύμπια, τῶν ἄθλων, ἀγωνοθέτας, τῆς ἀρετῆς.

Μονάδες 6

- β. Να αναγνωριστούν οι υποθετικοί λόγοι στο παρακάτω χωρίο και να μετατραπεί ο πρώτος στην απλή σκέψη και ο δεύτερος στο μη πραγματικό.

«Υπολάβετε τοίνυν ὑμᾶς αὐτοὺς εἶναι ἀγωνοθέτας πολιτικῆς ἀρετῆς κάκεῖνο ἐκλογίσασθε ὅτι, ἐὰν μὲν τὰς δωρεὰς ὀλίγοις καὶ ἀξίοις καὶ κατὰ τοὺς νόμους δίδωτε, πολλοὺς ἀγωνιστὰς ἔξετε τῆς ἀρετῆς, ἐὰν δὲ τῶ βουλομένῳ καὶ τοῖς διαπραξαμένοις χαρίζησθε, καὶ τὰς ἐπιεικεῖς φύσεις διαφθερεῖτε».

Μονάδες 4